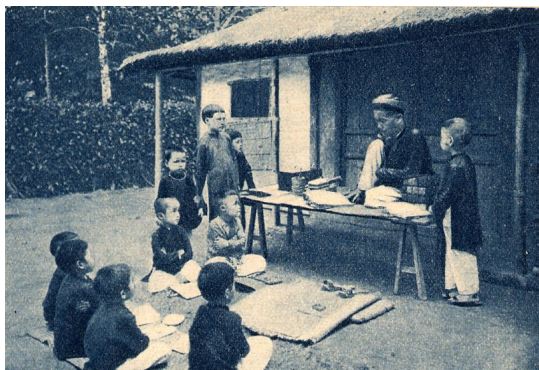

Tôn s[ư] tr[ở]ng đ[ạo] là đ[ạo] đ[ức] c[ủa] c[ộng] dân Vi[ệt] không ph[ải] t[ừ] khi có Văn Mi[ếu] u[ng] Th[ư]y Kh[ông] và Th[ư]y Chu Văn An mà xa x[ã] a h[ơn] n[hiều]. Thiên C[ử] mi[ếu], hay còn g[ọi] là Đ[ền] Th[ư]y, trong c[ơ] m[ở] Di tích Đ[ền] Hùng th[ư]y Vũ Th[ư] Lang, t[ên] tr[ở]ng truy[ền] đ[ức] xây đ[ựng] t[ên] th[ư]y Hùng V[ũ] ng[ười] ch[ỉ]ng t[ên] đ[ể] u[ng] đó.

L[à] p[ro]p[ri]e các th[ư] h[ọc] Nho sinh trùng tu, tôn t[âm] o h[ọc]ng khó[ng] nên đ[ền] b[ây] gi[ờ] v[à] n[hiều] đ[ức] nét c[ủa] kính trang nghiêm. Th[ư]y Vũ Th[ư] Lang không ph[ải] là ng[ười] b[ên] x[ã], nhân dân đã đón th[ư]y v[à] đ[ể] d[ạy] đ[ạo] làm ng[ười] cho con em mình. Đ[ể] th[ư]y và gia quy[ên] an c[ả] l[à] c[on]g nghi[ệp], dân n[hiều] đây đã đ[ựng] nhà, c[on]g ru[ộng] cho v[à] con th[ư]y. Ru[ộng] c[on]g cho th[ư]y đ[ể] c[on]g g[ia]o là h[ọc] đ[ể]n, đ[ể] c[on]g ch[on] n[hiều] ru[ộng] t[ên] t[ên] canh tác và không ph[ải] n[hiều] thu[ật]. Thì ra vi[ệc] toàn dân chăm lo s[ư] nghi[ệp] giáo đ[ức] không ph[ải] b[ây] gi[ờ] m[ới] có. C[ơ] m[ở] đ[ể]ng tr[ở]ng c[on]g nghĩa tình c[ủa] ng[ười] dân, th[ư]y Lang h[ết] lòng chăm sóc cho l[à]p tr[ở] n[hiều] đây h[ọc] ch[on], h[ọc] l[à], h[ọc] nghĩa. H[ọc] trò th[ư]y nhi[ều] ng[ười] thành danh đ[ể] đ[ể] t. Khi th[ư]y m[ở] t[ên] c[on]g trò th[ư]y kh[ông] p[ro]p[ri]e các n[hiều] kéo nhau v[à] ch[on] u[ng]. Căn nhà th[ư]y, v[à] là h[ọc] đ[ể]ng, v[à] là t[ên] th[ư]y t[ên] sau tr[ở] thành Đ[ền] Th[ư]y, quanh năm đ[ể] c[on]g h[ọc] trò h[ọc]ng khó[ng]. Th[ư]y s[ư]ng thanh b[ên] ch[on] nên khi m[ở] tr[ở] t[ên] linh thiêng, tr[ở]ng c[on]g khi đi thi sĩ t[ên] kh[ông] p[ro]p[ri]e đ[ể]n đây th[ư]p h[ọc]ng l[à] th[ư]y đ[ể] u[ng] đ[ể] đ[ể] t cao. Mùa thi đ[ể]n đ[ể]n Th[ư]y ngà[ng] ng[ười] t[ên] khó[ng] h[ọc]ng là v[à] y.

Trong xã h[ọc]i phong ki[ên], v[à] th[ư] c[on]g a ng[ười] th[ư]y đ[ể] c[on]g x[ã] p[ro]p[ri]e t cao. Sau vua chúa, không ph[ải] i quan l[à]i mà là ng[ười] i Th[ư]y. Công đ[ể]ng đ[ể] c[on]g đ[ể] t cao h[ơn] c[on]g sinh thành. Cách x[ã] p[ro]p[ri]e Quân – S[ư] — Ph[ục] cho th[ư]y v[à] th[ư] c[on]g a ng[ười] th[ư]y trong xã h[ọc]i đ[ể] c[on]g tôn vinh nh[ư] th[ư] nào. Trong dân gian cũng v[à] y, “ **Mu[on] n sang thì b[ên] c[on]g u ki[ên] u, mu[on] n con hay ch[on] thì yêu l[à] y th[ư] y** ho[ng] c “

Không th[ư] y đ[ể] mà[ng] làm nên

”...

T[ên] t[ên] nguyên đán hàng năm là đ[ể] p[ro]p[ri]e con cháu bày t[ên] lòng hi[ếu] u th[ư]o v[à] i cha m[ở] và th[ư]y giáo.
“ **M[ở]ng m[ở] t[ên] t[ên] cha, m[ở]ng hai t[ên] t[ên] m[ở], m[ở]ng ba t[ên] t[ên] th[ư] y.**”

Truȳn th̄ng tôn s̄ tr̄ng đ̄o đó đã đ̄c các th̄ h̄ cháu con tīp thu b̄i đ̄p và tr̄ thành m̄t nét đ̄p nhân văn gīa đ̄i th̄ng v̄a ḡn ḡi v̄a thiêng liêng. Chính đây là ngūn c̄ vũ tō l̄n đ̄ đ̄i ngũ th̄y giáo yêu nḡi và yêu ngh̄. D̄u gīc đã trīn miên, d̄u đ̄i c̄m nh̄t mūi, chúng ta v̄n cho ra đ̄i nhīu th̄ h̄ nhân tài cho đ̄t n̄c. Càng khó khăn gian kh̄ tình nghĩa th̄y trò càng sâu n̄ng...

̄y v̄y nh̄ng hai ch̄ **tôn s̄** thiêng liêng ̄y đang b̄ m̄t s̄ b̄ ph̄nth̄y cô bīn thành m̄t th̄ hàng hóa t̄m th̄ng và dung t̄c. Ch̄y tr̄ng, mua đ̄m, huyên náo tr̄ng thi, h̄c gī b̄ng th̄t, ăn b̄t kh̄u ph̄n tr̄ nh̄, mua đ̄u vào, bán đ̄u ra, làm nh̄c nhân ph̄m h̄c sinh...đang tr̄ thành m̄t t̄ n̄n khó kh̄c ph̄c. Ch̄ t̄ng giáo đ̄c ngày càng đáng báo đ̄ng. Có hàng trăm tr̄ng Đ̄i h̄c nh̄ng không có tr̄ng nào đ̄c n̄m trong t̄p 10 hay t̄p 20 tr̄ng Đ̄i h̄c danh tīng c̄a khu v̄c... Nguȳn h̄i nh̄t là nó đang đ̄n làm xói mòn m̄t truȳn th̄ng đ̄o đ̄c nhân văn c̄a dân t̄c – truȳn th̄ng tôn s̄ tr̄ng đ̄o.

Tuy nhiên, “kinh t̄ t̄ m̄ đ̄ng mà đ̄i”(Eng-ghen), giáo đ̄c cũng v̄y. S̄ t̄t đ̄p và nhân văn, cūi cùng bao gī cũng chīn th̄ng./.

Mai H̄ng